

Tiedejulkaisemisen päivät

Vertaisarviointiprosessin vastuullinen johtaminen

(Vastuullisuus: Vertaisarviointi yhteistyönä, 9.10.2019)

Hannu Linkola (*Terra*), hjlink@utu.fi

Vertaisarviointi on

- Tieteen yhteisöllisyyden ydintoimi, yhteistyötä mahdollisimman hyvän lopputuloksen saavuttamiseksi
- Tiedettä eteenpäin vievää keskustelua
- Laadunvalvontaa
- Kirjoittajan ”oikeusturvaa”

Mutta myös

- Päätoimittajan vallankäyttöä
- Lehden (kustantajan?) linjan määrittelyä ja konkretisoimista
- Osin arvaamaton prosessi, jonka lopputulokseen yksilöt vaikuttavat

Ennen arviointia

- Käsikirjoitukseen on tutustuttava huolella ja siitä on muodostettava selkeä mielipide
- Toisin sanoen: onko käsikirjoitus arvioinnin arvoinen
- Keskeneneräisen tekstin arvioittaminen ei palvele ketään
- Kirjoittajan ja lehden maine, arvioitsijan ajankäyttö, ”inhimillinen kärsimys”)

Arvioitsijoiden valinta

- Tärkein vaihe
- Mistä teemoista kirjoittaja haluaa keskustella? (poikkitieteellisyys ja -teemaisuus)
- Mihin päätoimittaja tarvitsee tukea? (metodit, aihepiiri tms.)
- Mitä arvioitsijoista tiedetään? (tyyli, aikataulu)
- Annetaanko arvioitsijalle mahdollisuus tutustua muihin arvioihin? (luottamuksellinen aineisto)

Anonymisointi ja avoimuus

- Pienet piirit, mikä siis neuvoksi?
- Tuplasokko, ”kvasisokko” vai avoin avoimuus?
(käsikirjoituksen anonymisointi)
- Saatekirje (toiveiden ja aiheen esittely, aikataulu, palkkio)
- Täsmällinen ohjeistus (mistä tarvitaan kommentteja, mahdolliset painotustoiveet)
- Henkilökohtainen ote sähköisistä järjestelmistä huolimatta

Palaute kirjoittajalle

- Aikataulusta huolehtiminen ja informointi
- Arvioiden lukeminen ja synteesi palautteesta, mahdollisten liitteiden anonymisointi
- Julkaiseminen on päätoimittajan päätös, ei arvioitsijoiden; täsmentävät kysymykset tarvittaessa
- Epäasiallisuuksien karsiminen, koulukuntaisuuden arviointi
- Muistio päätoimittajan ja arvioitsijan apuvälineenä
- Kannustava palaute päätöksen yhteydessä, kuitenkin siten ettei päätös jää epäselväksi
- Henkilökohtainen ote sähköisistä järjestelmistä huolimatta

Arvioinnin päätteeksi

- Arvioitsijalle kiitos (irtonumero; hyvää mainosta ja palvelee artikkelin leviämistä)...
- ...tai kysymys käytettävyydestä seuraavalla kierroksella / jatkossa
- Keskustelu kirjoittajan kanssa jatkuu toimitusprosessissa

Taustamuistio

- Tiedekustantajien vertaisarviointiohje ja TENK:n *Hyvä tieteellinen käytäntö* luontevia ohjenuoria
- Prosessin hahmottaminen kokonaisuutena
- Itsereflektio
- Päätoimittaja on ohjaaja, erotuomari, törmäyssuoja, motivaatiovalmentaja ja lempeä vertainen
- Ihmiset kommunikoivat, joten mekaanisuutta vältettävä